

Rdeči vihar

Povest iz prve indijanske vojne za Ohio — Po starih virih pripoveduje Eric Steuben

Logan in zlati lasje

Ko so šavani po prekinitvi bitke ob veliki Kanavhi porinili svoje čolne v reko Ohajo, je Logan le molče in mračno gledal vse to, ne da bi trenil s prstom. In je stal negibno v senci globoke k vodi nagnjene vrbe, ko je poslednji čoln zdrsle po reki in ko je vsa indijanska »mornarica« hitela navzdol po prostrani vodni gladini. Poslednji zapoznelci so izginili v noč.

Logan je ostal sam, niso ga pogrešili. Vsi so vzeli svoje ranjence in mrliče s seboj v čolne. Vsakdo se je po brigal za svojega brata, za očeta, za sina. Logan pa ni imel nikogar več, za katerega bi bil moral skrbeti, ali ki bi se bil brigal zanj. Vsi so že ležali pokopani.

Da, ampak tudi morilci so bili zdaj mrtvi, poslednjega izmed njih je danes pobil Tekumseh in tega ni pozabil sporočiti Loganu sredi najhujše bitke. Tako je bil Logan maščevan. Kaj je on, irokeški poglavar, imel zdaj še opraviti s Šavani!

Tekumseha, katerega je ljubil kakor lastnega sina, je zgubil. Kajti Tekumseh ga je preziral, to je Logan dovolj dobro čutil. In tako je zdaj stal Logan sam, opazujoč vrtince na prostrani vodni gladini reke Ohaja. Daleč naokrog so pošumevali pragozdovi njegove domovine. Krošnje starih dreves so se nalahno zibale v nočnem vetru, kakor v sanjah. Za njim pa je bilo taborišče belih. Zdajle bi ga lahko preganjali... Toda ob tej misli je samo skomignil z rameni. Če že hočejo, pa naj store — si je mislil — saj mora biti slej ali prej z njim končano!

Stal je negibno in je strmel predse. Pred njegovimi očmi so se pojavili otroci in ženske, ki jih je bil z lastno soko pokončal v svoji brezmejni ma-

ščevalnosti. Čul je spet njihovo ječanje, videl je preplah njihovih oči, slutil je pred seboj svoje žrtve in prevzel ga je groza. Hotel je seči po čutarji z žganjem — tedaj pa se je nekako osvestil, oči so se mu zablistale in srdit je vrgel čutaro v reko.

Pozneje se ni mogel spominjati, kako je prišel ob Monongahelo. Neki sel, ki je bil odposlan od virginske vlade k lordu Delmooru, je nekaj dni pozneje pripovedoval grofu, da je pri vožnji nizdol po reki Ohaju v prvem jutrnjem svitu dne 2. oktobra srečal samotnega Indijanca ki je v svojem čolnu veslal proti reki in je prepeval. Indijanec je govoril irokeško narečje, zato ga je sel le malo razumel. Toda toliko je sel pojml, da je pesem govorila: Tagajutah — Logan je umrl, njegova duša je mrtva, veliki glavar Irokezov je mrtev, njegovo truplo vesla zdaj po reki navzgor in ne najde več miru. Ampak Tagajutah je mrtev...

Pesem je venomer ponavljala, da je Tagajutah mrtev. Čeprav je sel zdrsel tik ob čolnu samotnega Indijanca, ga ta vendar ni opazil, tako je bil vase zamaknjen. Beli sel je smatral rdečkožca za norca in ga je zato pustil mirno veslati mimo sebe. Da, priznal je, da mu pri duši ni bilo najprijetnejše, čeprav se sicer nikogar ne boji. Toda, ko je bil Indijanec mimo, je belokožcu odleglo, kajti Indijanec je bil videti kakor prav tisti mrlič, o katerem je sam prepeval.

Da, seveda je to bil Logan. Lačen, izčrpan in izmučen od žeje se je nekoga dne znašel ob bregu pri izlivu Modre reke v Monongahelo. Potreboval je precej časa, preden se je prav zavedel, kje je. Vlovil si je nekaj rib, opeknel jih je ob žerjavici in je potem ždel ves dan v mračnem razmišljanju ob reki. Prav za ničesar se ni brigal.

Dan je minil, ne da bi se Logan tega prav zavedel. Ko pa se je zvečerilo, ni opazil senc, ki so zdrsele ob njegove noge čez pesek. Ni čul šelesta vej za seboj, tudi ni začul tihega šumenja drsajočih stopinj, ki so se mu približevale za hrbtom. Bil je kakor zamaknjen in se ni prej zavedel, preden ni tik ob sebi začul naslednje besede: »Mož brez ušes, brez oči in brez nosu — ne izplača se, bratje moji!«

To je bilo povedano po irokeško. Logan je čul te besede kakor iz daljave. Pogledal je in je videl, da je obkrožen od kakšnih štiridesetih Indijancev. Brez zanimanja jih je opazoval in sicer tudi še potem, ko jih je v njih spoznal Irokeze, može iz lastnega naroda. Indijanci, ki so se mu prezirljivo približali, so onemeli ob njegovem mrtvem, brezizraznem pogledu. S finim čutom pravih otrok prirode so spoznali: tukaj ždi mož, ki ga je zlo mila nesreča! Po svoji vzgoji pa so morali izkazati čast onemu, ki ga je nesreča trla. Može so ga obkrožili. Na posled se je skozi ta živi krog prerinil star indijanski poglavar. Komaj je zagledal Logana, ki je še vedno ravnodušno čepel na tleh, je vzkliknil:

»Kaj počenja Kajuga ob Modri reki? Šavani so daleč odtod. Mar se hoče Logan vrniti k svojemu narodu?«

Zdaj so se iz kroga Indijancev začeli vzkliki: to je bilo izkazovanje časti in obhudovalja:

»Va! To je Tagajutah, to je Kajuga, to je Logan!«

Logan pa je mirno odgovoril na poglavarjevo vprašanje.

»Mladi ljudje mojega rodu ne poznajo več Loganovega obraza, o Gingvata! In Logan ne pozna več plemen Seneka in Kajuga in Irokezov. Tagajutah je na poti k indijanskemu bogu Vakundi — pustite ga samega!«

Gingvata, indijanski glavar, ki »gre skozi požar«, je gledal dolgo in pozorno v Logana, ne da bi kaj odvrnil. Potem se je obrnil k svojim spremljevalcem.

»Veliki bojevniki našega rodu išče miru. Pogledite ga vi, mladi možje iz rodu Seneka, pred katerim trenečejo vsi drugi narodi. Pogledite Logana in bodite kakršen je on: pogumen, zvit, pošten in brez usmiljenjale!«

Po kratkem premoru je nadaljeval Gingvata obrnjen k Loganu:

»Mi gremo zdaj, o Tagajutah. Ne daleč odtod je prebival bel mož s svojo družino. Naj služi tvoji duši, kadar se bo mudila v večnih loviščih! To naj bo dar poglavarja Gingvate velikemu poglavarju Irokezov. Pogledj, skalp onega belega moža polagam pred tebe.«

Gingvata je storil, kakor je bil rekel. Vsak Indijanec je položil desnico ob čelo se globoko poklonil in se potem molče umaknil. Kmalu se je grmičje zagrnilo za poslednjim izmed njih. Logan pa je toplo strmел na šop lasovja, ki se je pšenično barvno svetlikalo ob žarkih večernega solnca, zlasti tega in krvavordečega.

Čez nekaj časa se je Logan dvignil, stopil je čez skalp k vodi, odvrgl je vso obleko in se potopil do pasu v reko. Potem se je nekaikrat nenolnoma potopil, skrbno si je opral telo zlasti roke, noge in glavo, in se je hotel vrniti na breg.

Hladna voda ga je osvežila, vzravnaval se je in je pogledal na breg — tedaj se je njegov pogled uprl v skalp. Logan je zdaici kriknil: Kaj mu je bil dejal Gingvata? »Nedaleč odtod je prebival bel mož s svojo družino...« Edini belec, ki je prebival tukaj ob veliki reki sam s svojo družino! .. Indijanski poglavar se je nekoliko ootekal. Gingvata ni bil govoril o nikakšni naselbini, da, govoril je o enem samem možu... Ti nšenično zlasti lasje! Gingvata je mogel misliti samo Mirka, Loganovega belega prijatelja... A kaj je z njegovo ženo in kaj je z njegovim sinčkom, z Mirkom, z »malim sinjim očescem«?

Logan se je vrnil na breg, zaskrbljen se je sklonil čez skalp, nehote si je segel ob gola ledia, tresočih se rok je iskal svoj bojni bat, divje je pogledal naokrog. Ko je videl, da leži bojni bat pri njegovi obleki na tleh, je sedel sedito po niem in se je okrenil tako, kakor da se hoče nagnati v ono smer, kamor je bil nedavno proti izginil Gingvata s svojimi bojevniki.

Toda obvladal se je. »Pozneje« je zašenetel predse. »Pozneje«, Zdaj moram lahko še pomagati.

(Dalje prihodnjik)

Jože Grbinci:

Pod zlato repatico

Koledovanje treh prijateljev za Barakarjevega Janezka.

Na Sitarjevškem klanecu je bilo vse živo. Malo pred Silvestrom je zapadel svež sneg in zdaj je imela mladina polne roke zabave. Eni so se spuščali v dolino na saneh, spretnejši pa so švigali nizdol na smučih. Med razigrano družino so bili tudi mesarjev Tonč, štacunarjev Pepko in učiteljev Matjaž.

»Kje neki je Barakarjev Janez?«, vpraša Pepko in Tonč mu brž veli: »Stopi no k Janezku in mu povej, da smo mi že na klanecu.«

Kakor blisk se spusti Pepko na smučeh in že zgine za ovinkom. Kmalu je Pepko pod gozdnim obronkom. V stisnjenem koticu sameva slabotna stavba. Večina je lesena, v njej stanujejo Janezkovi, ki jim pravijo ljudje Barakarjevi. Oprezno se zapelje Pepko na sučeh dvakrat okrog hiše, nato pa požvižga z dogovorjenim znakom in tedaj se pokaže na vratih prijatelj Janezek.

Še bolj blede in upadel se mu dozdeva, kakor običajno in Pepko ga vpraša zaskrbeljeno: »Ali si bolan Janez?« ...

Klavrno odvrne fantiček: »Jaz ne, pač pa moja mamica« ...

Nekaj hipov stojita tiho, v zadregi povpraša Pepko: »Ne pojdeš nič na Sitarjevški klanec, tam te že čakata Tonč in Matjažko.«

Z glasom, ki razodeva žalost pove Janezek, da ne more z doma. Mati je doma bolna, oče je brez zaslužka in je šel v hribe k bratrancu prosit krompirja. Doma nimajo nobenih živil, niti kruha ne in tudi drvarnica je domala prazna.

Spet oba umolkmeta. Pepku je hudo spričo tega, kar mu je povedal prijatelj Janezek. Zato se okrene in se vrne na klanec. Barakarjev Pepko pa odhiti v sebo, kjer je hropela njegova bolna mati.

»Ali ne bo Janezka?« je vpil mesarjev Tonč že s klanca. V kratkih stavkih je povedal Pepko o nesreči ki je zadela Barakarjevega. Tudi Tonč ni Matjaž sta se zresnila.

»Meni se Janezek in vsi Barakarjevi močno smilijo«, prekinj molk učiteljev Matjaž

»Meni pravtako«, pritrdita oba ostala hkratu.

»Vesta kaj,« pristavi Pepko, »prosimo doma, pa bomo nesli k Barakarjevim kaj živil in podpore«

»Ne vem, če bodo dali kaj pri nas,« meni mesarjev Tonč. »Naš ata so bili zdaj ob praznikih močno hudi. Skoro nič nismo izkupili, večina je klala doma in nam je meso ostalo. Zdaj se ata jeze in so nejevoljni tudi mati. Mogoče je, da ne bom jaz doma prav nič dobil.«

Ob Tončevem sporočilu sta se uplašila še oba ostala, boječ se, da bi bila doma vsaka prošnja za pomoč Barakarjevim zastoj.

V tistem je začelo solnce lezti za hribe, in mrzel veter je zapihal preko Sitarjevškega klanca. Kakor bi jih popihal, tako hitro se je razgubila še malo poprej razigrana mladež in se je šla gret domov k toplim pečem. Tudi Pepko, Tonč in Matjaž so krenili domov.

Pepko se brani, a se vda.

Na novega leta dan se je spet zbrala vsa trojica prijateljev. Barakarjevega Janezka tudi zdaj ni bilo med nje. Učiteljev Matjaž omeni: »Jaz sem se domislil, kako bi lahko zbrali kaj za Barakarjeve.«

»No povej, kako?«, sta mu segla Tonč in Pepko v besedo.

Očividno razveseljen, da je vzbudil pri obeh tako zanimanje, je Matjaž razkril svoj načrt: »Te dni hodijo po hišah sveti trije kralji. Dajmo, napravimo se v kolednike še mi. Hodili bomo od hiše do hiše in kar zberemo, dobe Barakarjevi.

»Jej, tega nikar. Zadnjič sem šel tepežkat, ko mi doma niso dovolili, pa sem bil potem doma tako tepežkan, da še sedaj sedim le s težavo... tarna Pepko.

»Kdo te bo spoznal«, mu vpade v besedo Matjaž, ki je imel za tak pomislek že pripravljen odgovor: »Saj se bomo vendar čisto predružačili. Preoblečeni bomo in čez obraze bomo našmarjeni, da nas ne bo nihče prepoznal.«

»Tako jel« tleskne Tonč veselo ter prežene Pepku poslednjo bojazen.

»Če se bomo res tako predružačili, da nas ne bo nihče prepoznal, pa naj bo«, se uda štacunarjev Pepko.

Kakor bi sklenili imenitno kupčijo, so si segli prijatelji v roko. Nato so se ob veselem pričakovanju porazgovorili glede vseh podrobnosti, kako se bodo pripravili za koledovanje.

Še Angelca pomaga.

Tonč in Pepko sta se naslednje dni zadrževala pri učiteljevem Matjažu. S podstrešij so znosili skup obleke, iz katerih bi se dalo kaj pripraviti za oblačila svetih treh kraljev. Vneto jim je stala ob strani Matjaževa sestra Angelca, ki zna že vzeti v roke tudi škarje in šivanko. Dečki pa so marljivo izrezovali zlate krone in zlepili tudi mogočno zvezdo repatico. Veliko je stvar, ki jih rabijo sveti trije kralji preden se podajo na pot. Na šolskem harmoniju jih je naučila Angelca tudi koledniško popevko, brez nje nimajo sveti trije kralji sploh nobenega ugleda in bi bila darila prav pičila.

Vse je bilo pripravljeno in tudi koledniška pesem je že gladko šla.

Prišel je dan pred svetimi tremi kralji. Tonč, Pepko in Matjaž so se na skrivaj znašli pri Angelci, ki je pričela oblačiti kolednike. Vse priprave so bile tako tajne, da ni vedel o njih nihče razen treh prijateljev in njihove pokroviteljice Angelce.

Še nikoli se niso vedli fantički tako imenitno kakor to pot, ko jim je An-

gelca nataknila dolge bele srajce. Preko srajc so si odeli pisane mašniške plašče. Angelca jim je na to razdelila vloge. Svojega brata je določila za kralja Gašperja, obraz mu je potresla z moko, obrvi pa podčrtala z ogljem, ličeca pa pordečila. Tonč je bil kralj Miha. Le-ta svetnik je po ljudskem pripovedovanju rdečeokožec, zato so Tonču namazali obraz z rdečo šminko. Boltežarja, za tega je bil štacunarjev Pepko — ki je doma iz Zamorskega, je namazala Angleca s sajami. Pepku je bilo to sila všeč, da se ni prepoznal niti sam, ko se je ogledoval v zrcalu. Glava mu je bila črna kakor škorenj in ustne so mu bile rdeče in debele: bil je res pravcati Abesinec.

Veseli koledniki

Sila ponosni so se na skrivaj podali iz šole in nihče jih ni opazil. Gašper je nosil na kolu veliko repatico, Miha je imel s seboj darila za malega Jezuščka, Boltežar pa je stiskal v roki nabiralnik za milodare.

Nato so se odpravili k sosеду. Tam jih niso spoznali, ko so vstopili. Že pri vratih so zapeli nad vse svečano znano koledniško popevko:

»Mi smo kralji trije,
eden je bel,
drugi je rdeč,
tretji je črn...
Eden je Gašper,
drugi je Miha,
tretji pa Boltežar...
Prosimo, dajte, le dajte,
za malega Jezuščka dar.«

Vse gre po sreči.

— »Oj, kako so ti le trije modrijani z Jutrovega lepili« so vzklikali sosedomi otroci in prosili očeta in mater, da so vrgli nekaj drobiža v nabiralnik črnega kralja Boltežarja.

Od soseda so krenili k Mlinarjevem, nato k Ostrežniku in še k Hribarjevem. Vseposod so se čudili lepo napravljenim modrijanom iz Jutrovega, njihovim repaticam, pa tudi njihovem ubranemu petju. Nikoder jih niso spoznali, vseposod so vrgli v nabiralnik črnega modrijana nekaj drobiža, da so se malim nakinčanim popotnikom smejala drobna srčeca.

Tako so hodili že doberšen čas od hiše do hiše, prepevali in zbirali darove. Matjažko je potežkal hranilnik in veselo potresel z novci: »Glejta! Pa ni naša pot zastoj. Nekaj bo naše dari-

lo že zaleglo Barakarjevim.« Morebiti pa bomo nabrali še več», de Tonč in nasvetuje: »Vstopimo še v gostilno k »Brkati mački«. Tam je vedno dovolj ljudi, kakor sem videl zadnjič, ko sem šel za domače po vino. Morda bomo nabrali kaj tudi tam.

Nesreča se bliža

Prvi vstopi v gostilniško sobo Matjaž, drugi Tonč, štacunarjev Pepko pa je zadnji. Gostilničarka pri »Brkati mački« je sitna žensčina in je že hotela zavrniti neobičajne goste, češ kaj bodo motili pivce, pa se oglasi eden izmed pivcev in reče: »Ej, Urša, kar pusti jih, saj smo tudi mi svoje čase uganjali take-le.«

Gostilničarka Urša odstopi, trojica kraljev se ustavi sredi sobe in mladina vneto zapoje kolednico, ki so jo ta večer že tolikokrat uspešno prednašali. Gostilniški gostje prikimavajo fantičkom v spominih na tiste čase, ko so bili še tudi sami otroci in so hodili koledovat.

Gašper, Miha in Boltežar ogledujejo med prepevanjem gostilniške goste. Črnemu Boltežarju pa začne pri tem pojemati glas. Pri eni izmed miz ugleda moža, ki ga predobro pozna. Tisti gost je njegov oče: gospod štacunar. Pepku se je pričel tresti glas, ko se spomni, kake so mu naložili, ker je šel brez dovoljenja tepežkat z ostalimi otroci od hiše do hiše. Pa tudi zdaj je šel koledovat brez dovoljenja strogega očeta. Pepku se stresa glas. V tistem štacunar vstane in Pepku se zdi, da je namenjen proti njemu. Čeprav še ni koledniška popevka skončana, se je pripetilo tisti trenutek nekaj, kar nihče ni pričakoval. Črni zamorski kralj Boltežar odskoči s srede sobe in steče proti vratom. Od strahu krikne, da dvojica njegovih spremljevalcev pri priči utihne... Črni zamorski kralj Gašper skuša pobegniti skozi vrata, pa ne more. Na vratih sobe stoji gruča do mačih poslov iz kuhinje in hleva, ki so prišli gledat nastop svetih treh kraljev in poslušat njihovo pesem. Vsa soba se spogleda od presenečenja.

»Kaj pa se mu je zgodilo,« vprašujejo gostje in k beguncu pristopi štacunar, prime Boltežarja za ramena in ga povpraša kaj mu je. Zamorski kralj pa klecne od strahu pred svojim očetom, dvignil roke kakor k molitvi in zajoča vpričo vseh: »Afa, prosim odpušča-

nja, saj ne bom šel nikoli več koledovat...«

Gospod štacunar se potolaži

»Kaj, to si to, Pepko?,« se zdrzne štacunar.

Že hoče v jezi zamahniti nad nebolgljivim fantom, pa priskočijo njegovi znanci izza miz, da potolažijo razburjenega očeta.

»Sramota, da hodiš beračit po hišah!«, se huduje štacunar. »Tega pa nam vendar še ni treba.

Pa pristopita k gospodu štacunarju še kralja Gašper in Miha in poprosita za jokajočega Boltežarja. »Saj ne hodi prosit denarja za sebe«, pojasnita takisto preplašena moža pod zlato repatiko.

»Cigava sta pa vidva?,« se osorno vpraša štacunar.

Vsa soba se zasmije na glas, ko začujejo, da se skrivata pod krinko belokozca in rdečekozca učiteljev Matjaž in mesarjev Tonč. »Ampak ti navihanci,« se vtakne vmes krčmarica Urša, zdaj že bolj z odpuščajočim glasom. »Taki- sto pa je res, da so se imenitno našemili. Še lasten oče ni prepoznal svojega sina, če bi mu ne padlo srce v hlače in bi ne bežal.«

Hvala gostilničarke Urše je štacunarju močno prijala, zato se umiri in povpraša: »Le za koga pa ste šli koledovat, če trdite, da ne za sebe.

Tedaj pa pove učiteljev Matjaž vso žalostno storiijo o prijatelju Barakarjevam Janezku in njegovi bolni mami, o brezposelnem očetu in pomanjkanju, ki ga trpe pri Barakarjevih.

Hipoma je bila ganjena vsa soba.

Pohvaljeni dečki

Krčmarica Urša si s predpasnikom briše solze. Potem pa seže v žep in spusti v Boltežarjev nabiralnik kar celoga kovača. Ni nikogar v sobi, ki bi ne segel v žep in spustil vanj svoj dar.

Vsem je bilo všeč ravnanje treh Janezkovih prijateljev, ki so šli koledovat, da prinesejo ubogim Barakarjevim nekaj podpore.

Med tem vstopi v gostilno tudi Tončev oče in je priča vsega dogodka. Prekine molk in reče svojemu sinu: »Povej Janezkovemu očetu, naj pride k nam na dnino. Zdaj bomo spravljali v ledenico led in bo dobil dela za kak teden pri nas. Janezek pa naj pride s cekarjem, pa mu bom priložil kos mesa za bolno mamo«.

Tudi gostilničarka Urša se vtakne vmes in pristavi. »K nam pride lahko vsak dan s piskerčkom in mu bom nalila juhe, dokler bo mati vašega prijatelja bolna.«

Na mah je zdaj vse dobro. Vsi gostje hvalijo iznadljive fantičke. Oba očeta sta kar ponosna na svoja dečka. Za slovo zapoje na željo vseh še enkrat svojo popevko. Nato se obdarjeni s pešcivom poslovijo.

Vezovišek Branko — dijak:

Moj domači kraj

Kaj pravil bi ti, stric Matijo,
o našem lepem kraju,
gotovo bral si že o njem,
da živimo tu kot v rajju.

Posebno zdaj, ko bela plan
naš kliče prav veselo,
na smučke, na drsalke, hajd
ne plaši nas to delo.

Ti pa, stric, v pisarni sediš,
prijnim in bistrim nagrade deliš,
ozri se še malo v naš lepi kraj,
ker radi beremo — pa nimamo kaj.

Srebrna čepica

Srebrna čepica je živel daleč na severu med prosojnimi belimi oblaki. Igrala se je in zabavala s svojimi bratci in sestricami v kraljestvu svojega očeta Mraza in matere Zime. Ko pa je odrasla, so ji jele igranje presedati, in vedno je mislila, kako bi mogla napraviti kaj novega in velikega. Na vso moč se je zatorej razveselila, ko je neki dan prejela od svojega očeta povabilo, naj pride na mah v njegovo prilačo, češ da bodo razpravljali o skorajšnji izletu na zemljo.

Nemudoma se je odpravila na pot in skoraj brez diha planila v kraljevski dvorec. Njen oče, kralj Mraz, je sedel na krasnem kristalnem prestolu in vsi ministri in dvorjani so bili zbrani okoli njega. Srebrna čepica je sedla na določeno ji mesto, na kar je kralj vstal in izpregovoril:

»Razmere so me prisilile, dragi moji podaniki, da sem tako nenadoma sklical današnjo sejo Moj sin Zapadni veter se je pravkar vrnil s proizvodnega poleta in mi naznanil, da je Jesenski princ ostal letos na zemlji dlje

kakor po navadi. Takoj moramo nekaj ukreniti, da ga preženemo odondod. Vzemite torej na znanje naslednji moj ukaz: Ti, kraljevič Zapadni veter, moraš takoj na pot. Naskoči drevje na zemlji ter raztresi njegovo listje na vse strani, kajti še vedno se mude na njem nekatere neposlušne jesenske vile in mažejo po njem s svojo žolto in rjavo barvo. Pohiti tudi na polja in vrtove in snemi krone zapoznelim vrtnicam in astram. Dobro se razumeš na svoj posel in upam, da boš moje povelje pravilno izvršil.« Nato se je kralj Mraz obrnil proti svojemu drugemu sinu, kraljeviču Snegu, in mu naročil: »A ti, moj drugi sin, odleti hitro na vrhove zasneženih gorá in napolni vse svoje vreče s snegom, ki leži na njih. Še nocoj moraš to opraviti, kajti zjutraj moraš navsezgodaj pohiteti z napolnjenimi vrečami širom dežele ter raztresti svetle kristale, še preden bo sonce posijalo.« Kralj je dal še potrebna navodila princema Ledu in Severju, na kar se je obrnil proti hčerki Srebrni čepici in dejal: »Kraljična Srebrna čepica in bodoča kraljica zimskih vil. Dolgo časa so tvoje služabnice postopale in lenuharile. Skliči jih zdaj na delo in ukreni vse, kakor se ti primerno zdi. Ne pozabi pa nikoli, da si kraljična in hčerka kralja Mraza.«

Srebrna čepica se je poklonila kralju in odšla iz posvetovalnice. Ves dan in vso noč je razmišljala, kaj naj bi storila, in šele drugo jutro je sklicala zimske vile na posvetovanje in jim govorila: »Po volji svojega očeta Mraza sem postala vaša kraljica. Pravkar se je vrnil z zemlje Zapadni veter in poročal, kar je bil tam napravil. Osul je z drevja porumenelo listje, pomoril cvetlice in odgnal ptice iz dežele. Prepričana sem, da so ubogi zemljani zelo žalostni in nesrečni zaradi tega. Poberimo torej kristalno listje z našega drevja in naložimo naše kočije s kristalnim cvetjem in gradbenim gradivom. Odpeljali bomo to na zemljo in nemara tako potolažili izropane zemljane.«

Z glasnim vriskom so zimske vile pritrdile kraljičinemu nasvetu, se razkropile na vse strani in začele nakladati svoje kočije. Proti mraku so s natorjenimi vozovi odhiteli na zemljo. Ustavile so se ob vsakem drevesu in ga okrasile s srebrnimi čipkami, ozaljšale so vse grmičje in rastlinje na polju in vrteh. Ko so opravile svoje delo,

je bila njihova kraljica vidno zadovoljna in je rekla: »Dobro ste naredile in mislim, da vaš nakit ni nič slabši od tistega, ki so ga zemljani izgubili. Zdaj pa okrasimo še hiše z ledenimi rožami in ljubkimi risbami.«

In mrzle zimske vile so se razkropile naokoli, zlezele skozi špranje in oknice in jele risati po oknih s svojim srebrnim gradivom. Na mah so zrastle na steklu čudoviti beli gradovi, šumeči sapovji, visoki griči in vsakovrstne ljubke podobe. Praproti in cvetlice so pokrile ledena polja in cele jate raznolikih ptic so se prikazale nad njimi.

Vprav ko je na vzhodu pokukalo sonce skozi meglo, je bila njihova zaloga barvil in gradbenega gradiva izčrpana in ko je Srebrna čepica to videla, je vzkliknila: »Zdaj pa nazaj v kočije in proti domu!«

In zimske vile s svojo kraljico na čelu so se bliskoma odpeljale nazaj v zimsko kraljestvo. Daleč, daleč so že bile, ko so zaslišale za seboj iznenadne glasove zemskih otrok, ki so se bili pravkar prebudili in veselo vzklikali:

»Čudovito, čudovito! Poglejte te krasne srebrne gradove! Zimske vile so vse to napravile. Živela Srebrna čepica, dobra zimska kraljica!«

Kralj Mraz in kraljica Zima sta bila seveda na vso moč vesela, ko sta videla, kako pametno je ukrenila njihova hčerka. Od tistega časa pride Srebrna čepica s svojimi ledenimi vilami na zemljo vsako leto in prinese veselje in zadovoljstvo ubogim zemljanom, ki jim Jesenski princ napravi tolikanj škode in kvara.

Po A. J. Pattersonu priredil G. K.

J. Jankovič — dijak:

Sonet o vejici

Vejica res je mōra študenta,
njo rad priznava za pravo nadlogo,
posebno če piše še šolsko nalogo,
boji se je vedno kot pravega šmenta,

Zapoje profesorja bučna trobenta,
vedno kriči le nad vejico ubogo,
graja od prvega do zadnjega strogo,
daje priimke nevredne študenta.

Ker pa tud' tega dijak se nadeja,
da za n'jji vedno profesor se smeje,
pridno na pamet uči se in pill.

A redko kdaj se Bog ga usmili!
Strogi profesor mu cvekovi natrosi
da reveš dijak, sam komaj jih nosi...

Danilo Gorinšek:

Lepo je...

Snežinke se z neba podijo,
srebrno v solncu se iskrijo,
ko blisk gre pot čez sneg, čez led
na sankah v bistri, beli svet...
Lepo po zimi je zares!

Že trate, gozdi zelenijo,
že prve ptice zažgolijo,
ves svet se zdi odprt nam raj,
ko prismehlija se zlati maj...
Lepo spomladi je zares!

Radost je v solncu se zlatiti,
veselje v sencj se hladiti;
po vodi ribe plavajo,
se z valj poigravajo;
Lepo poleti je zares!

Že listi suhi rumenijo,
na trtah grozdi že zorijo,
vinograd vabi: star in mlad
— kdorkoli, vsak naj pride brat...
Lepo jeseni je zares!

Naj se snežinke k nam podijo,
naj trate, gozdi zelenijo,
poletno solnce naj žari,
naj grozdje na jesen zori —
lepo je zmeraj — prav zares!

MANKO GOLAR:

Kraguljčki

Cin, cin, cin, prek spečih daljin
po poljan, njivi beli,
po snežni poti, cesti
so kraguljčki razveneli.

Zdaj glasneje, zopet tiše
v mrzli zimski dan zvenijo,
zdaj kot pesem s tihe dalje —
le še hip — in že molčijo.

Kdo bi rad imel ves letnik 1936 „Mladega Jutra“

v obliki knjige za majhen denar?

Pišite na upravo »Jutra«, Rnafiljeva ul. 5,

Griša Koritnik:

Žaba in polž

»Oj, nadioga ti breznoга,«
— žabica se polžu roga —
»romaš li na božjo pot,
na botrino ali god?»

Vidim, silno se mudi ti,
daleč misliš menda priti —
s hišico čez hrib in plan,
preden bo ugasnil dan.

V lastni hiši ni ti slabo,
potno brašno nosiš s sabo,
ni se bati ti noči —
kam se torej ti mudi?»

Roga žaba se in smeje,
polž pa dalje še hitreje:
»Žaba, skoči na drevo,
je še daleč Polževo?»

Zaba brž na vejo skoči,
polž od smeha skoraj počí,
roga žabi se: »Kvak-kvak,
polžja hoja, žabji krak!»

Listnica uredništva

Dragi Jutrovčki! Mnogo dopisov smo prejeli na zadnji natečaj, a zaradi pomanjkanja prostora seveda nismo mogli vseh natisniti. Imena tistih, ki so nam poslali dobre spise, objavljamo tu:

Zavr! Ivan, dijak I. d razr. I. drž. real. gimn. v Ljubljani, Ponikvar Stan-ko, dijak III. razr. gimn. v Ljubljani, Ožir Ana, Pečovnik Silva, Hribernik Marija, učenke IV. razr. v Braslovčah, Albin Kranjc, dijak III. razr. mešč. š. v Mariboru, Tanja Feigel, uč. 7. razr. v Ajdovščini, Oblak Mihael, uč. VIII. r. v Skaljah pri Velenju, Branko Korošec, uč. IV. razr. v Radovljici, Pohl Stanko, dijak II. a razr. gimn. v Mariboru.

★

Uganke in križanke iz zadnjih števil so pravilno rešili:

Zabkar Marija, dijakinja IV. razreda mešč. šole v Brežicah, Majda Dejak, uč. II. a razr. mestne mešč. šole v Celju, Peter Sinkovec, dijak III. razr. držav. real. gimn. v Ljubljani, Mlinar Lavoslav, dijak II. a razr. III. drž. real. gimn. v Ljubljani, Marija Avner,

uč. III. razr. mešč. šole pri Uršulinkah v Ljubljani, Majnik Franci, uč. IV. r. v Zgornji Šiški, Petrušič Albert, dijak II. a razr. III. drž. real. gimn. v Ljubljani, Ponikvar Stanko, dijak III. razr. gimn. v Ljubljani.

★

Pozor Jutrovčki! V prihodnji številki razpišemo nov zanimiv natečaj z lepimi knjižnimi nagradami. Opozorite prijatelje in znance že zdaj na našo prihodnjo številko.

Manica:

Čudna uganka

Tako pusto in megleno je danes zunaj, da ni za nikamor. Najbolje je še pri gorki peči. Metod, povej mi kakšno uganko!« zaprosi Ciril svojega bratca.

»Takoj jo boš čul. Toda razrešiti jo moraš, ali pa boš čakal na rešitev do prihodnje nedelje. Prej ne izprašuj!« se odreže Metod in pove tole:

»Poznaš neki poljski pridelek in poznaš tudi neko živalco. Med njima ni seveda prav nikake sorodnosti. Vendar se more to dvoje združiti. Kadar pa se združi, nastane iz obeh — nebesna prikazen. Zdaj pa ugibaj!«

Ciril ni uganil. Moral bo počakati do nedelje.

Kaj pa vi, dragi Jutrovčki? Morda jo reši kdo izmed vas. Poskusite!

Križanka

1	4	5		7	8	9
2					10	
3				12		11
			13		15	
		14				

Voderavno 1. Mesto v Španiji, 2 del glave, 3 veznik (stara oblika) 10 skupina ljudi, 11 osebni zaimek, 13 zdravilo, 14 svetopisemsko gorovje.

Navpično: 1 lakota, 4 vodna žival, 5 igralna karta, 7 ploskovna mera, 8 človeku najljubši kraj, 9 angleška trdnjava, 12 ruska reka, 13 osebni zaimek, 15 veznik.

Rešitev kvadratov

a, ol, kol, loka, oljka, koklja, školjka.